WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Cynllun Archwilio 2020 – **Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**

Blwyddyn archwilio: 2019-2020

Dyddiad cyhoeddi: Chwefror 2020

Cyfeirnod y ddogfen: 1757A2020-21

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.
Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

This document is also available in English. Mae’r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Cynllun Archwilio 2020

Ein dyletswyddau 4

Archwilio'r datganiadau ariannol 4

Archwilio perfformiad 6

Ffi, tîm archwilio ac amserlen 7

Cynllun Archwilio 2020

Ein dyletswyddau

1 Rydym yn cwblhau gwaith bob blwyddyn i gyflawni'r dyletswyddau canlynol.

Archwilio'r datganiadau ariannol

2 Bob blwyddyn rydym yn archwilio datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) i wneud yn siŵr y rhoddir cyfrif am arian cyhoeddus mewn modd priodol.

Gwerth am arian

3 Rhaid i'r Awdurdod roi trefniadau ar waith i gael gwerth am arian ar gyfer yr adnoddau y mae'n eu defnyddio, a rhaid i ninnau fod wedi ein hargyhoeddi ei fod wedi gwneud hyn.

Gwella'n barhaus

4 Rhaid i'r Awdurdod roi trefniadau ar waith i wneud gwelliannau parhaus hefyd ac rydym ninnau'n gwirio ei fod wedi gwneud hyn.

Yr egwyddor datblygu cynaliadwy

5 Mae angen i gyrff cyhoeddus wneud yn siŵr, wrth wneud penderfyniadau, eu bod yn ystyried yr effaith y gallent ei chael ar bobl sy'n byw yng Nghymru yn awr ac yn y dyfodol. Rhaid i ni asesu i ba raddau y maent yn gwneud hyn.

Archwilio'r datganiadau ariannol

6 Fy nghyfrifoldeb i yw cyhoeddi tystysgrif ac adroddiad ar y datganiadau ariannol sy'n cynnwys barn ynglŷn â'u 'gwirionedd a'u tegwch':

- rydym yn bwriadu rhoi barn ynglŷn â datganiadau ariannol yr Awdurdod erbyn 31 Gorffennaf 2020.
- asesu a gafodd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif yr Awdurdod eu paratoi yn unol â Chod y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth a chanllawiau perthnasol. Rydym hefyd yn adolygu pa un a ydynt yn gyson â'r datganiadau ariannol a baratowyd gan yr Awdurdod ac â'n gwybodaeth ni am yr Awdurdod.

7 Yn ogystal â'n cyfrifoldebau am archwilio datganiadau ariannol y Cyngor, mae gennym hefyd gyfrifoldeb am:

- ardystio ffurflen i Lywodraeth Cymru sy'n darparu gwybodaeth am yr Awdurdod i roi cymorth i baratoi Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan;

- ymateb i gwestiynau ynglŷn â'r cyfrifon a gwrthwynebiadau iddynt gan etholwyr lleol (bydd ffioedd ychwanegol yn cael eu codi am y gwaith hwn, os bydd angen).
-

8 Ceir rhagor o wybodaeth am ein gwaith yn ein Datganiad o Gyfrifoldebau, sydd ar gael ar ein gwefan (www.archwilio.cymru).

Risgiau Archwilio yn y Datganiadau Ariannol

9 Mae'r tabl canlynol yn nodi'r risgiau arwyddocaol yr wyf wedi'u hadnabod ar gyfer archwilio'r Awdurdod.

Arddangosyn 1: risgiau archwilio yn y datganiadau ariannol

Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r risgiau archwilio allweddol yn y datganiadau ariannol a ganfuwyd wrth gynllunio'r archwiliad. Byddaf yn parhau i gynllunio'r gwaith archwilio a byddaf yn eich hysbysu os daw unrhyw risgiau newydd allweddol i'r amlwg.

Risg archwilio	Ymateb archwilio arfaethedig
Risgiau arwyddocaol	
Mae'r risg y gallai rheolwyr wrthwneud rheolaethau'n bresennol ym mhob endid. O ystyried y ffordd anrhagweladwy y gallai gwrthwneud o'r fath ddigwydd, tybir bod hon yn risg arwyddocaol [ISA 240.31-33].	Bydd fy nhîm archwilio yn: • profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu ar gyfer gwyrdueddiadau; a hefyd • gwerthuso'r sail resymegol ar gyfer unrhyw drafodion arwyddocaol y tu allan i gwrs arferol busnes. •
Meysydd eraill a fydd yn cael sylw wrth archwilio	
Dyfarniad McCloud Yn 2015 cyflwynodd y Llywodraeth ddiwygiadau i bensiynau'r sector cyhoeddus, gan olygu bod y rhan fwyaf o weithwyr y sector cyhoeddus wedi'u symud i gynlluniau pensiwn newydd yn 2015. Ym mis Rhagfyr 2018, dyfarnodd y Llys Apêl fod y 'mesurau diogelu dros dro' a gynigiwyd i rai aelodau o'r cynlluniau barnwyr a diffoddwyr tân, fel rhan o'r diwygiadau, yn gyfystyr â gwahaniaethu anghyfreithlon. Ar 15 Gorffennaf 2019 cyhoeddodd y Llywodraeth eu bod yn derbyn bod y dyfarniad yn gymwys i holl brif	Bydd fy nhîm archwilio'n adolygu'r ddarpariaeth a wnaed mewn perthynas â dyfarniad McCloud, a materion eraill sy'n dod i'r amlwg mewn perthynas â phensiynau ac yn monitro cynnydd o ran datblygu cynigion ar gyfer rhwymedi i'w gymhwyso yn y cynlluniau pensiwn Llywodraeth Leol a Diffoddwyr Tân.

Risg archwilio	Ymateb archwilio arfaethedig
gynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus. Mae effaith y dyfarniad yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar y rhwymedigaethau a ddatgelir dan IFRS19. Hefyd, ceir nifer o faterion eraill sy'n dod i'r amlwg mewn perthynas â phensiynau a allai hefyd gael effaith ar y rhwymedigaethau a ddatgelir o dan IAS19.	
Yn dilyn yr archwiliad yn 2018-19 fe amlygais y pwyntiau canlynol: • roedd rhai materion gyda'r gofrestr asedau yr oedd angen rhoi sylw iddynt o hyd; • byddai o fudd i'r Awdurdod pe bai'n cynnal adolygiad cynhwysfawr o ffurf a chynnwys y datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu a gymhwyswyd wrth eu paratoi; a • gellid cryfhau'r broses ar gyfer casglu datganiadau blynyddol gan aelodau.	Bydd fy nhîm archwilio'n adolygu'r cynnydd a wnaed gan yr Awdurdod o ran mynd i'r afael â'r argymhellion y cytunwyd arnynt o ganlyniad i archwilio cyfrifon 2018-19.
Gallai cyflwyno IFRS 16 Prydlesi yn 2020-21 greu rigiau o ran ei rhoi ar waith.	Bydd fy nhîm yn gwneud peth gwaith cynnar i adolygu parodrwydd ar gyfer cyflwyno IFRS 16 Prydlesi.

Archwilio perfformiad

10 Yn ychwanegol at ein Harchwiliad o'r Datganiadau Ariannol rydym hefyd yn cynnal rhaglen o waith archwilio perfformiad i gyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol a nodir ar dudalen 4 mewn perthynas â gwerth am arian, gwella'n barhaus a datblygu cynaliadwy. Ar gyfer 2020-21 caiff y gwaith hwn ei nodi isod.

Arddangosyn 2: Rhaglen Archwilio Perfformiad 2020-21

Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r rhaglen archwilio perfformiad ar gyfer 2020-21

Rhaglen archwilio perfformiad	Disgrifiad byr
Gwaith i archwilio ac asesu gweithgarwch gwella gan gynnwys archwilio'r modd y cynllunnir ar gyfer gwella ac yr adroddir ar wella	Archwiliad o gyflawni'r ddyletswydd i gyhoeddi cynllun gwella, ac i gyhoeddi asesiad o berfformiad.
Archwiliad dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	I'w gadarnhau mewn trafodaeth gyda'r Awdurdod.
Gwaith lleol sy'n seiliedig ar risg	I'w gadarnhau mewn trafodaeth gyda'r Awdurdod.

Rhaglen archwilio perfformiad	Disgrifiad byr
Astudiaethau Llywodraeth Leol 2020-21	(Yn cael eu hariannu gan Gronfa Gyfunol Cymru) Yn ddiweddar, mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi cwblhau ei ymgynghoriad ynghylch ei flaenraglen waith a bydd astudiaethau llywodraeth leol newydd a fydd yn dechrau yn 2020-21 yn cael eu cadarnhau'n fuan.

Ffi, tîm archwilio ac amserlen

11 Mae fy ffioedd ac amserlenni arfaethedig ar gyfer cwblhau'r archwiliad yn seiliedig ar y tybiaethau canlynol:

- darperir y datganiadau ariannol yn unol â'r amserlenni cytunedig, i'r ansawdd disgwyliedig ac maent wedi bod trwy adolygiad sicrhau ansawdd cadarn;
- mae gwybodaeth a ddarparwyd i ategu'r datganiadau ariannol yn unol â'r ddogfen canlyniadau archwilio cytunedig;
- bydd yr holl swyddogion priodol ar gael yn ystod yr archwiliad;
- rydych wedi rhoi'r holl reolaethau a gwiriadau angenrheidiol ar waith i'w gwneud yn bosibl i'r Swyddog Cyllid Cyfrifol ddarparu pob sicrwydd y mae ei angen arnaf yn y Llythyr Sylwadau a gyfeiriwyd ataf;
- mae rhaglen waith arfaethedig y tîm Archwilio Mewnol wedi'i chwblhau ac mae'r rheolwyr wedi ymateb i faterion a allai fod wedi effeithio ar y datganiadau ariannol; a
- nodi i ba raddau yr ydych yn bwriadu dibynnu ar waith y tîm Archwilio Mewnol a lle'r ydych yn bwriadu dibynnu ar waith archwilwyr, arbenigwyr a.y.b. eraill.

12 Os byddaf yn cael cwestiynau neu wrthwynebiadau, byddaf yn trafod ffioedd archwilio posibl ar y pryd.

Ffi

13 Caiff eich ffi amcangyfrifedig ar gyfer 2020 ei nodi yn Arddangosyn 3 ac mae ar yr un lefel â'r llynedd. Bu rhai newidiadau bach i gyfraddau fy ffioedd ar gyfer 2020; fodd bynnag, bydd fy nhimau archwilio'n parhau i lywio effeithlonrwydd yn eu harchwiliadau i sicrhau nad yw codiadau mewn ffioedd o ganlyniad yn cael eu trosglwyddo i chi.

Arddangosyn 3: ffi archwilio

Mae'r tabl hwn yn nodi'r ffi archwilio arfaethedig ar gyfer 2020, yn ôl maes o fewn gwaith archwilio, ochr yn ochr â'r ffi archwilio wirioneddol ar gyfer y flwyddyn ddiwethaf.

Maes archwilio	Ffi arfaethedig (£)[1]	Ffi wirioneddol ar gyfer y flwyddyn ddiwethaf (£)
Archwilio'r cyfrifon [2]	45,000	45,000
Gwaith archwilio perfformiad[3]	15,309	15,309
Cyfanswm y ffi	60,309	60,309

14 Bydd cynllunio'n digwydd yn barhaus, ac efallai y bydd newidiadau i'm rhaglen o waith archwilio ac felly fy ffi yn ofynnol os bydd unrhyw risgiau newydd allweddol yn dod i'r amlwg. Ni fyddaf yn gwneud unrhyw newidiadau heb eu trafod gyda'r Awdurdod yn gyntaf.

15 Mae rhagor o wybodaeth am fy ngraddfeydd ffioedd a'r modd y caiff ffioedd eu pennu ar gael ar ein gwefan.

Tîm archwilio

16 Caiff prif aelodau fy nhîm, ynghyd â'u manylion cyswllt, eu crynhoi yn Arddangosyn 4.

Arddangosyn 4: fy nhîm archwilio

Mae'r tabl hwn yn rhestru'r aelodau o'r tîm archwilio lleol a'u manylion cyswllt.

Enw	Rôl	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Derwyn Owen	Cyfarwyddwr Ymgysylltu	02920 320651	Derwyn.owen@archwilio.cymru
Amanda Hughes	Rheolwr Archwilio (Archwilio Ariannol)	07969 919986	Amanda.hughes@archwilio.cymru
Nick Selwyn	Rheolwr Archwilio (Archwilio Perfformiad)	02920 320612	Nick.Selwyn@archwilio.cymru

17 Gallaf gadarnhau bod holl aelodau fy nhîm yn annibynnol ar yr Awdurdod a'ch swyddogion ac nid wyf yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau posibl y mae angen i mi ei ddwyn i'ch sylw.

[1] Nid yw'r ffioedd a ddangosir yn y ddogfen hon yn cynnwys TAW, nad yw'n cael ei chodi arnoch.

[2] Yn daladwy o fis Tachwedd 2019 i fis Hydref 2020.

[3] Yn daladwy o fis Ebrill 2020 i fis Mawrth 2021

Amserlen

18 Bydd gwaith ar y cyfrifon ariannol yn cael ei wneud dros y cyfnod rhwng mis Chwefror a mis Gorffennaf 2020. Bydd amseriad ac union gwmpas prosiectau archwilio perfformiad unigol yn cael eu cadarnhau gan y Rheolwr Archwilio â chyfrifoldeb am waith archwilio perfformiad maes o law.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales
Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru